

Kunnan vaaliviranomaisen kelpoisuus ja esteellisyys

Keskusvaalilautakunta 13.12.2023 § 22
449/00.00.00.01/2023

Valmistelija hallintojohtaja Ben Weizmann
kehittämispäällikkö Jussi Järvenpää

Vaaliviranomaisia koskevat kelpoisuus- ja esteellisyysäännöt ovat tiivistetysti seuraavat:

Kunnan keskusvaalilautakunta

Vuoden 2024 presidentinvaalissa keskusvaalilautakuntana toimii vuoden 2021 kuntavaaleissa valitun valtuuston asettama keskusvaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Esteellisyys: Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27–30 §:ssä säädetään. Koska keskusvaalilautakunta ei eduskuntavaaleissa huolehdi edokasasettelusta eikä ääntenlaskennasta, esteellisyytilanteet lienevät käytännössä harvinaisia.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyyssääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Yleisen ennakkoäänestyspaikan ja kotiäänestyksen vaalitoimitsija

Kelpoisuus: Vaalitoimitsijana ei voi olla vajaavaltainen (alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu) eikä myöskään vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyyssääntelyä ei sovelleta vaalitoimitsijan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että vaalitoimitsijaksi määrätty voi toimia kaikissa vaalitoimitsijan tehtävissä.

Keskusvaalilautakunta määrää vaalitoimitsijat yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen. Vaalitoimitsijan kotiäänestykseen ei myöskään tarvitse olla vaalitoimikunnan jäsen tai varajäsen.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan vaalitoimitsijoita tulee kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan määrätä riittävästi.

Kokouksessa listaus ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijoista.

Vaalitoimikunnan jäsenet ovat kokeneita ja pitkään toimineet tehtävässään, joten on tarkoituksenmukaista käyttää heidän asiantuntemustaan myös kotiäänestyksen järjestämisessä. Kokkolan kaupungissa on valittu kaksi vaalitoimikuntaa, joista toinen on huolehtinut Kälviän, Lohtajan ja Ullavan koti- ja laitosaänestyksestä sekä toinen kantakaupungin koti- ja laitosaänestyksestä.

Puheenjohtaja

Keskusvaalilautakunta päättää, että vaalitoimikuntien jäsenet hoitavat laitosaänestyksen lisäksi kotiäänestyksen. Tarvittaessa lisätään kotiäänestystä toimittavien jäsenten lukumäärää keskusvaalilautakunnan sihteerin päätöksellä ottaen huomioon kotiäänestyksen laajuus.

Päätös

Keskusvaalilautakunta hyväksyi päätösesityksen.